

Aan de raads- en commissieleden
van de gemeente Midden-Drenthe

Gemeente Midden-Drenthe

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl
E-mail gemeente@middendrenthe.nl
Bezoekadres
Beilen Raadhuisplein 1
ma, woe, vr 8:30 - 16:30
di 8:30 - 14:30
do 8:30 - 20:00

Datum: 3-8-2026
Behandeld door:
Zaaknummer:
Onderwerp: Stand van zaken onderzoek getroffen en gijzeling
Bovensmilde

Uw kenmerk:
Bijlagen:
Verzonden op:

Beste raads- en commissieleden,

Op 22 september 2025 bent u geïnformeerd over de oplevering van het rapport “De stilte achteraf – De langetermijneffecten van de schoolgijzeling in Bovensmilde (1977)”. Het rapport is de uitkomst van het onderzoek dat is uitgevoerd door ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum. Aanleiding voor het onderzoek naar de langetermijneffecten van de gijzeling van de basisschool in Bovensmilde zijn kamervragen die in 2022 zijn gesteld. De toenmalig minister heeft daarna besloten te willen verkennen wat hij voor de getroffen en kon betekenen.

Het rapport van ARQ bevat vijf aanbevelingen. De gemeente Midden-Drenthe en het ministerie van Justitie en Veiligheid zijn in nauwe samenspraak met de getroffen en aan de slag gegaan met de uitvoering van de aanbevelingen. In deze brief nemen wij u kort mee in de stappen die het afgelopen jaar zijn gezet.

Bijeenkomsten

In de periode na de oplevering van het rapport hebben verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden met getroffen en. Dit om toe te lichten wat er allemaal wordt gedaan of kan worden gedaan met de aanbevelingen, maar ook om op te halen hoe daarmee zo veel als mogelijk kan worden aangesloten bij de behoeften die leven binnen de groep getroffen en – en deels ook breder in de lokale gemeenschap.

Ondernomen stappen

De onderzoekers van ARQ hebben vijf aanbevelingen geformuleerd. Hieronder wordt per aanbeveling kort toegelicht welke stappen er tot nu toe zijn gezet.

1. Richt een steunpunt in voor getroffen.

ARQ heeft bij de start van het onderzoek (2024) een tijdelijk contactpunt ingericht. Dit contactpunt is op dit moment nog steeds beschikbaar. Tegelijkertijd wordt gekeken naar een structurele inbedding van het steunpunt. Hiervoor zijn we onder andere in gesprek met de GGD en Slachtofferhulp Nederland. Gekeken wordt naar een combinatie van een digitaal steunpunt en fysieke ontmoetingen. Daarbij wordt ingezet op: psychosociale ondersteuning, informatie en advies, erkenning en verhaalruimte, verbinding tussen gemeenschappen en langdurige monitoring.

Getroffenen hebben daarnaast aangegeven behoefte te hebben aan lotgenotencontact. Hiervoor zijn in de afgelopen periode vier bijeenkomsten georganiseerd. De bijeenkomsten worden begeleid door ARQ. Ook voor de komende periode staan nog meerdere bijeenkomsten gepland.

2. Ontwikkel een handreiking voor hulpverleners en getroffen.

ARQ ontwikkelt met inbreng van specialisten en getroffen een handreiking voor hulpverleners en andere professionals. De handreiking bevat informatie over de schoolgijzeling, langetermijneffecten en historische context, aangevuld met ervaringen van getroffen en praktische tips voor respectvolle en sensitieve begeleiding. De oplevering van de handreiking wordt begin september 2026 verwacht.

Via ARQ wordt getroffen daarnaast de mogelijkheid geboden een persoonlijk document te laten opstellen, waarin hun ervaringen rond de gijzeling en de doorwerking daarvan in hun leven worden beschreven.

3. Richt een informatie- en herinneringspunt in.

Deze aanbeveling raakt aan veel verschillende thema's. Er zijn daarom op meerdere punten acties ondernomen:

- De stichting Kunst & Cultuur gaat in samenwerking met de getroffen aan de slag met het ontwerpen van een nieuw monument. Het nieuwe monument wordt geplaatst op de plek waar het huidige monument staat.
- Met getroffen en naasten is verkend welke aanvullende publieke uitingen kunnen bijdragen aan erkenning, zoals een podcast of een boek. Hieruit komt een voorzichtige voorkeur voor een boek naar voren.
- De Historische Vereniging De Smilde maakt een speciale editie van hun tijdschrift, geheel over de schoolgijzeling.
- In overleg met de scholen in Bovensmilde (groep 7/8) wordt gekeken hoe er aandacht kan worden besteed aan de gijzeling in het onderwijs. Er is een maker gevonden die kan voorzien in het lesmateriaal.
- Het Drents Archief bereid gevonden relevante documenten op te nemen, zoals de opbrengsten van dit traject.

4. Verken wat overheden kunnen betekenen voor getroffen.

Een van de aanbevelingen uit het onderzoek was om te verkennen of een financiële tegemoetkoming passend is voor getroffen en met aanhoudende posttraumatische klachten of geleden schade. De staatssecretaris heeft in de kabinetsreactie op het rapport aangegeven dat een aparte regeling niet voor de hand ligt. Officieel kunnen getroffen gebruik maken van bestaande voorzieningen zoals het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Hierover zijn meerdere gesprekken gevoerd met het Schadefonds. Zij geven aan dat de kans klein is dat een aanvraag wordt goedgekeurd van iemand die de gijzeling heeft meegemaakt. Mocht de aanvraag toch succesvol zijn, dan gaat het om een laag bedrag. Ook kan het veel moeite kosten om de aanvraag en de daarvoor benodigde bewijsstukken in te dienen.

5. Verken het draagvlak voor herstelgerichte ontmoetingen tussen gemeenschappen.

Om draagvlak te verkennen is aan de diverse groepen en op verschillende momenten gevraagd welke behoeftes er leven, of er ruimte is voor herstelgerichte ontmoetingen en, zo ja, hoe die eruit kunnen zien. De eerste verkenning en kennismakingen zijn nu geweest. Na de zomer zetten we de gesprekken voort.

Erkenning Molukse gemeenschap

Op 21 juni 2026, 75 jaar na de aankomst van Molukkers in Nederland, heeft minister-president Jetten zijn excuses aangeboden tijdens de onthulling van het nieuwe Nationaal Moluks monument in Rotterdam. Daarnaast heeft de Tweede Kamer recent een motie aangenomen waarin wordt verzocht om onafhankelijk onderzoek naar de wijze waarop Molukkers na aankomst in Nederland zijn behandeld. Ook bevat de motie een oproep tot erkenning van het geleden leed en een passend gebaar richting de Molukse gemeenschap. Dit heeft ook invloed op (een deel van) de getroffen en van de schoolgijzeling. Hoewel beide verhalen naast elkaar mogen bestaan, kun je deze ook niet volledig los van elkaar zien. Beide trajecten hebben invloed op elkaar. We blijven daarom in nauw contact staan met het ministerie van VWS, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de motie.

Vervolg

De komende periode werken we gezamenlijk verder aan de uitvoering van de aanbevelingen. De uitwerking van het boek, oplevering van het lesmateriaal en de speciale editie van het tijdschrift staat gepland voor de eerste helft van 2027. De tweede helft van 2027 ligt de focus op borging, archivering en zorgvuldige afronding.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris,

de burgemeester